

INTERVJU Alessandro Fracassetti, glasnogovornik Misije OESS-a u Hrvatskoj, komentira prijedlog Zakona o HRT-u

Iz zakona izbacite sve što izravno kontrolira HTV

Hrvatska već ima dobro riješen taj nezavisni položaj Vijeca HRT-a. Članove Vijeca samostalno imanju udruge civilnog društva. Time se Hrvatska može hvaliti u Europi

Razgovarao Igor Vukic

Sabor će na sjednici koja počinje sljedeći tjedan raspravljati i o konačnom prijedlogu novoga Zakona o HRT-u. Kako bi pomogla hrvatskoj Vladi da donese zakon u skladu s europskim standardima, i ujedno provjerila koliko je u toj namjeri Vlada iskrena, Misija OESS-a u Hrvatskoj pozorno je pratila tijek donošenja toga važnog zakona.

Misija je angažirala eksperta za javnu radioteleviziju u tranzicijskim zemljama, poljskog profesora Karola Jakubowicza, da pregleda Vladine prijedloge i sugerira moguća poboljšanja.

U hrvatskoj javnosti pojavile su se tvrdnje da postoje razlike u oštini kritike prema Vladinu prijedlogu između Jakubowicza i zagrebackog ureda Misije. Navedene su primjedbe da Misija nije na vrijeme dostavila Vladine prijedloge na analizu i da je na neki način asistirala Vladi u pokušaju skrivanja pravog Jakubowiczova stajališta o novom Zakonu o HRT-u. Kako to komentirate?

Ne postoje razlike između ocjena prof. Jakubowicza i Misije OESS-a. Mi smo ga angažirali kao cijenjenog stručnjaka Vijeca Europe. Na njegovim analizama je logotip OESS-a i mi stojimo iza svih djelova njegovih analiza. Misija OESS-a u Zagrebu u najkraćem mogućem roku opskrbila ga je prijevodima Vladinih prijedloga, što zbog brzog tempa promjena ponekad nije bilo lako. Izjava Misije od 18. prosinca sadrži ocjenu da najnoviji nacrt zakon o HRT-u predstavlja poboljšanje prethodnih nacrti te bi uz nekoliko izmjena mogao osigurati dobru osnovu za novi zakon. Također kaže da su u prijedlogu uocene promjene koje su “korak naprijed prema prihvatljivom okviru za transformaciju HRT-a u istinski javni medij”. No postoji i dodatak da se moraju “poduzeti dodatni koraci da bi se postigao taj cilj”. Preporuke prof. Jakubowicza upućene Vladi sadrže upravo te savjete što još treba učiniti.

Visok europski standard

Koja je najvažnija od tih preporuka?

Ključna stvar je osiguranje nezavisnosti Vijeca HRT-a. Prema Vladinu prijedlogu, novo Vijeće imalo bi 11 članova, a birao bi ih Sabor nakon javnog poziva. Jakubowicz smatra da bi Sabor tako dobio odrještene ruke u izboru Vijeca, što bi bilo korak u nazad u odnosu na demokratska postignuća ostvarena u važećem zakonu.

Prema Vladinom prijedlogu, Vijeće HRT-a dobilo je šire ovlasti nego dosad, i to je dobro. Vijeće, nakon javnog natjecaja, imenuje ravnatelja i ostale osobe na upravljačkim položajima. Vijeće je stavljeno na mjesto gdje može biti stvarno bitno nadzorno tijelo rada HRT-a. Upravo zato je važno da bude nezavisno od vladajuće politike.

Hrvatska već sada ima dobro riješen taj nezavisni položaj Vijeca. Članove Vijeca samostalno imenuju udruge civilnog društva. Time se Hrvatska može hvaliti u Europi. Jakubowicz u analizi kaže da bi se moglo prihvatiti rješenje po kojem bi Vijeće imenovao i razrješavao Sabor, ali samo tako da običnom većinom potvrđuje Vijeće sastavljeno od članova koje su samostalno predložile udruge civilnoga društva.

Koje su druge zamjerke Vladinu prijedlogu?

Nije potrebno propisati da Vijeće podnosi izvještaje kad god to Sabor zatraži. Jedanput godišnje sasvim je dovoljno. Nije potrebno ni tražiti od ravnatelja da podnosi izvještaje Saboru. On treba izvještavati Vijeće i biti odgovoran samo njemu.

Paralelna odgovornost

Treba ukloniti i odredbe prema kojima Sabor može obaviti nadzor nad Vijećem. Ostanu li te odredbe, one će biti signal da vlast ne želi stvarnu autonomiju Vijeca HRT-a. Iz zakona treba izbaciti sve što može omogućiti izravnu političku kontrolu nad javnom televizijom.

Je li u Vladinu prijedlogu dobro riješen način izbora nižih ravnatelja i glavnih urednika?

To bi rješenje bilo dobro uz uvjet da se Vijeće HRT-a izabire neovisno. Vijeće HRT-a trebalo bi biti autonomno u izboru kandidata, prikupljenih javnim natjecajem. Prije odluke Vijeće bi moglo saslušati mišljenje ravnatelja, no ne bi smjelo biti vezano tim mišljenjem.

Kako ocjenjujete sadašnju situaciju na HRT-u?

Naši savjeti nisu reakcija na trenutacne odnose na HRT-u. Ipak, može se reći da je postojeći model - prema kojemu Upravu bira Sabor, a glavnog urednika i urednike Vijeće HRT-a - dao doprinos pojačavanju konflikta među odgovornim ljudima. Nastali su paralelni lanci odgovornosti i komunikacije.

Slažete li se s mišljenjem Jeana Stocka, glavnog tajnika EBU-a, koji smatra da HRT, kao i svaka javna radiotelevizija, mora imati jednog šefa, jednu osobu odgovornu i za program i za financiranje?

Kakvu god strukturu napravili, mora biti jasno tko kome odgovara i koji su smjerovi komuniciranja među njima. Tko god bude vodio HRT, mora sačuvati svoju nezavisnost.

Konkurencija u elektronskim medijima

Zašto se Misija OEES-a toliko angažirala na promjeni Zakona o HRT-u?

Velikoj većini stanovništva u Hrvatskoj javna televizija još je primarni izvor informacija, stoga je iznimno važno osigurati da HRT bude što više sačuvan od političkog upletanja. Reforma zakonodavstva o elektronskim medijima je jedan od ključnih aspekata našeg mandata te dugoročna međunarodna obveza Hrvatske. Vaša Vlada izjavila je da zbog vlastite želje i približavanja EU želi postići europske standarde. Jedan od njih je i konkurencija u elektronskim medijima, a ta konkurencija u Hrvatskoj, što se tiče televizije, još ne postoji. U više drugih zemalja regije državni, odnosno javni TV mediji više nisu glavni informatori javnosti na nacionalnoj razini. OEES stoga pozdravlja raspisivanje natjecaja za treći program HTV-a.